

2024/1347

22.5.2024 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/1347 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 14 май 2024 година

относно стандартите за определянето на гражданите на трети държави или лицата без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила за единен статут на бежанците, или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила и за съдържанието на предоставената закрила, за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета и за отмяна на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 78, параграф 2, букви а) и б) и член 79, параграф 2, буква а) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет, ⁽¹⁾

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ е била предмет на няколко съществени изменения. За да се осигурят хармонизация и по-голямо сближаване при решенията за предоставяне на убежище и по отношение на съдържанието на международната закрила с цел да бъдат намалени стимулите за движение в рамките на Съюза, да се насърчават лицата, на които е предоставена международна закрила, да останат в държавата членка, която им е предоставила закрила, както и за да се гарантира еднакво третиране на лицата, на които е предоставена международна закрила, посочената директива следва да бъде отменена и заменена с регламент.
- (2) Общата политика в областта на убежището, включваща обща европейска система за убежище (ОЕСУ), основана на пълното и цялостно прилагане на Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. за статута на бежанците, допълнена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г. (наричана по-нататък „Женевската конвенция“), представлява съставен елемент на целта на Съюза за постепенно създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, отворено за хората, които, подтикнати от обстоятелствата, търсят по законен начин закрила в Съюза. Тази политика следва да бъде ръководена от принципа на солидарност и справедливо поделение на отговорностите между държавите членки, включително на финансовите последици от нея. Женевската конвенция е крайъгълен камък в международноправния режим за закрила на бежанците.
- (3) ОЕСУ се основава на общи стандарти за процедурите по предоставяне на убежище, признаването и закрилата, предлагани на равнището на Съюза, условията на приемане и системата за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждане на молба за международна закрила. Независимо от постигнатия до момента напредък в постепенното развитие на ОЕСУ, продължават да съществуват различия между държавите членки по отношение на използваните процедури, процентите на признаване, вида на предоставяната закрила, нивото на материални условия на приемане и ползите, предоставяни на кандидатите за международна закрила и лицата, на които е предоставена международна закрила. Тези разлики биха могли да доведат до вторични движения и подкопават целта да се гарантира, че всички кандидати се третират еднакво, независимо от мястото на подаване на молба в Съюза.
- (4) В съобщението си от 6 април 2016 г. „Към реформа на общата европейска система за убежище и укрепване на законни начини за достъп до Европа“ Комисията изложи възможностите, с които разполага за усъвършенстване на ОЕСУ, а именно създаване на устойчива и справедлива система за определяне на държавата членка, която е компетентна да разгледа молбата за международна закрила, укрепване на системата „Евродак“, постигане на

⁽¹⁾ ОВ С 75, 10.3.2017 г., стр. 97.

⁽²⁾ ОВ С 207, 30.6.2017 г., стр. 67.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 10 април 2024 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 14 май 2024 г.

⁽⁴⁾ Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9).

по-голямо сближаване в системата на Съюза за предоставяне на убежище, предотвратяване на вторичните движения в рамките на Съюза, както и преобразуване на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището в агенция. Това съобщение е в съответствие с призивите, отправени на Европейския съвет на 18—19 февруари 2016 г., да бъде постигнат напредък по отношение на реформирането на съществуващата рамка на Съюза, за да се гарантира хуманна и ефективна политика в областта на убежището.

- (5) Тъй като в член 78, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се призовава за единен статут на бежанец и за осигуряване на правилното функциониране на ОЕСУ, следва да бъде постигнат значителен напредък по отношение на сближаването на националните системи за убежище, като се обърне специално внимание на различните проценти на признаване и видове статут на закрила в държавите членки. Освен това правата, предоставяни на лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да бъдат допълнително пояснени и хармонизирани.
- (6) С оглед на това е необходим регламент, за да се гарантира по-пълна хармонизация в рамките на Съюза и да се осигури по-висока степен на правна сигурност и прозрачност.
- (7) Основната цел на настоящия регламент е, от една страна, да се гарантира прилагането от държавите членки на общи критерии за определяне на лицата, които действително се нуждаят от международна закрила, и от друга страна, да се осигури общ набор от права за лицата, на които е предоставена международна закрила, във всички държави членки.
- (8) Освен това по-нататъшното сближаване на правилата относно признаването и съдържанието на статута на бежанец и статута на субсидиарна закрила следва да спомогне за ограничаване на вторичното движение на кандидатите за международна закрила и на лицата, на които е предоставена международна закрила, между държавите членки.
- (9) Международна закрила следва да се предоставя на граждани на трети държави и лица без гражданство, които попадат в обхвата на настоящия регламент и които отговарят на условията за международна закрила. Не следва да се предоставя международна закрила на гражданите на трети държави и лица без гражданство, които попадат извън обхвата на настоящия регламент. Когато се предоставят национални хуманитарни статутни, това не следва да води до риск от объркване с международната закрила.
- (10) Разпоредбите на настоящия регламент относно съдържанието на международната закрила, включително правилата за възпиране на вторичните движения, следва да се прилагат за лицата, на които е предоставена международна закрила след положително приключване на процедура за презаселване или хуманитарен прием в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1350 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾.
- (11) Настоящият регламент зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Настоящият регламент има за цел по-специално да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и правото на убежище на кандидатите за убежище и на придружаващите ги членове на тяхното семейство и да насърчи прилагането на разпоредбите на Хартата, отнасящи се до човешкото достойнство, зачитането на личния и семейния живот, свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, правото на образование, свободата при избор на професия и правото на труд, свободата на стопанска инициатива, правото на убежище, защитата при принудително отвеждане, експулсиране или екстрадиране, равенството пред закона, недискриминацията, правата на детето, и правата, свързани със социалната сигурност и социалната помощ и закрилата на здравето. Поради това посочените разпоредби следва да се прилагат по съответния начин.
- (12) По отношение на третирането на лицата, които попадат в приложното поле на настоящия регламент, държавите членки са обвързани от задължения съгласно международноправните актове, по които те са страна, по-специално тези, които забраняват дискриминацията.
- (13) Ресурсите на Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1147 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾, следва да бъдат използвани за предоставяне на подходяща подкрепа на усилията на държавите членки за изпълнение на стандартите, определени в настоящия регламент, по-специално на онези държави членки, чиито системи за убежище са подложени на специфичен и несъразмерно голям натиск, по-специално поради тяхното географско или демографско положение. Държавите членки следва да се възползват на всички равнища на управление от възможностите, предлагани от фондовете, които не са пряко свързани с политиката в областта на убежището и миграцията, но биха могли да се използват за финансиране на действия в тази област, като същевременно следва да се спазва общият принцип за забрана на двойното финансиране.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2024/1350 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на рамка на Съюза за презаселване и хуманитарен прием и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1147 (OB L, 2024/1350, 22.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj>).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/1147 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на фонд Убежище, миграция и интеграция (OB L 251, 15.7.2021 г., стр. 1).

- (14) Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището, създадена с Регламент (ЕС) 2021/2303 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾ („Агенцията в областта на убежището“), следва да оказва подходяща подкрепа при прилагането на настоящия регламент, по-специално чрез осигуряване, при искане от или със съгласието на засегнатата държава членка, на експерти, които да подпомагат органите на тази държава членка при получаването, регистрирането и разглеждането на молбите за международна закрила, и чрез предоставяне на актуална информация по отношение на трети държави, включително информация за държавата на произход, и други съответни насоки и инструменти. При прилагането на настоящия регламент органите на държавите членки следва да вземат под внимание оперативните стандарти, показателите, насоките и най-добрите практики, разработени от Агенцията в областта на убежището. При разглеждането на молбите за международна закрила и без да се засяга индивидуалният характер на тези оценки, органите на държавите членки следва да обръщат внимание на информацията, докладите, общия анализ на ситуацията в държавите на произход и указанията, изготвени на равнището на Съюза от Агенцията в областта на убежището и европейските мрежи за информация относно трети държави в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2303.
- (15) При прилагането на настоящия регламент „висшият интерес на детето“ следва да бъде първостепенно съображение в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето от 1989 г. При определяне на висшият интерес на детето органите на държавите членки следва надлежно да отчитат принципа на целостта на семейството, благосъстоянието и социалното развитие на ненавършилия пълнолетие, езиковите умения, безопасността и сигурността, както и мнението на ненавършилия пълнолетие, в зависимост от неговата възраст и зрялост.
- (16) За да се защитава висшият интерес на детето и общото благосъстояние на ненавършилия пълнолетие и да се насърчава последователността при помощта и представителството, осигурявани на непридружените ненавършили пълнолетие, държавите членки следва да се стремят да гарантират, доколкото това е възможно, едно и също физическо лице да носи отговорност за непридружения ненавършил пълнолетие, включително по време на процедурата за предоставяне на убежище и след предоставянето на международна закрила.
- (17) Пълнолетно дете следва да се счита за зависимо, въз основа на индивидуална оценка, само когато то не е в състояние да се издържа самостоятелно поради физическо или психическо състояние, свързано със сериозно заболяване или тежко увреждане, което не е временно.
- (18) Разпоредбите относно целостта на семействата в настоящия регламент не засягат ценностите и принципите, признати от държавите членки. В случай на полигамен брак всяка държава членка решава дали желае да прилага разпоредбите относно целостта на семейството в случаите на полигамни домакинства, включително относно ненавършили пълнолетие деца на друг съпруг и лицето, на което е предоставена международна закрила.
- (19) Прилагането на разпоредбите за целостта на семейството следва винаги да се основава на действителните семейни връзки и не следва да включва насилствени бракове и бракове или партньорства, договорени с единствената цел да се даде възможност на съответното лице да влезе или да пребивава в държавите членки. За да не бъдат дискриминирани членове на семейството въз основа на мястото, където е създадено семейството, понятието „семейство“ следва да включва и тези семейства, създадени извън държавата на произход, но преди тяхното пристигане на територията на Съюза.
- (20) Когато държава членка реши, за целите на целостта на семейството, че висшият интерес на сключилия брак ненавършил пълнолетие е да остане при родителите си, съпругът на ненавършилия пълнолетие не следва да получава право на пребиваване на основание на този брак съгласно настоящия регламент.
- (21) Настоящият регламент не засяга Протокол № 24 относно убежището, предоставяно на гражданите на държавите — членки на Европейския съюз, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и ДФЕС.
- (22) Признаването на статута на бежанец е декларативен акт.
- (23) Консултациите с Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБООН) могат да предоставят ценни насоки на органите на държавите членки, когато се произнасят дали даден кандидат е бежанец по смисъла на член 1 от Женевската конвенция.
- (24) Когато се извършва проверка дали кандидатите имат основателни опасения от преследване или са изложени на реална опасност да понесат тежко посегателство и дали стабилни, установени недържавни органи, включително международни организации, контролират дадена държава или значителна част от нейната територия и осигуряват закрила, и когато се прави оценка дали кандидатите имат достъп до закрила срещу преследване или тежки посегателства в друга част на държавата на произход, различна от областта на живеене („алтернатива за вътрешна закрила“), решаващият орган следва да вземе предвид, *inter alia*, съответната обща информация и препоръки, издадени от ВКБООН.

(7) Регламент (ЕС) 2021/2303 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2021 г. относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и за отмяна на Регламент (ЕС) № 439/2010 (OB L 468, 30.12.2021 г., стр. 1).

- (25) Следва да се установят стандарти относно определението и съдържанието на статута на бежанец с цел подпомагане на компетентните национални органи на държавите членки при прилагането на Женевската конвенция.
- (26) Необходимо е да се приемат общи критерии за признаване на статут на бежанец на кандидатите за убежище по смисъла на член 1 от Женевската конвенция.
- (27) Когато един или повече конкретни аспекти на декларациите на кандидата не са подкрепени с документи или други доказателства, при съмнения се взема решение в полза на кандидата, при условие че кандидатът е положил реални усилия да обоснове необходимостта от международна закрила, всички значими елементи, с които той разполага, са представени и е дадено задоволително обяснение относно липсата на други значими елементи, декларациите на кандидата са счестени за непротиворечиви и достоверни и е установена общата достоверност на твърденията, като се взема предвид моментът, в който кандидатът е подал молба за международна закрила, и когато е целесъобразно — причините, поради които не е направил това по-рано.
- (28) Решаващият орган не следва да заключава, че декларацията на кандидата не е достоверна единствено поради факта, че той не се е позовал на своята обявена сексуална ориентация първия път, когато е получил възможност да посочи основанието за преследване, освен ако не е очевидно, че кандидатът възнамерява единствено да забави или да затрудни изпълнението на дадено решение, което води до неговото връщане.
- (29) Убежденията, вярванията или ориентацията на кандидата, пораждащи действия, които биха могли да формират основата за основателни опасения от преследване или реална опасност от понасяне на тежко посегателство, следва да се вземат предвид, дори ако са били напълно или частично прикривани в държавата на произход.
- (30) Когато по време на процедурата кандидатът не е на разположение поради обстоятелства извън неговия контрол, се прилагат съответните разпоредби и гаранции, определени в Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁸⁾, Регламент (ЕС) 2024/1348 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁹⁾ и Директива (ЕС) 2024/1346 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁰⁾.
- (31) Необходимо е по-специално да се въведат общи понятия за необходимост от закрила, възникваща на място, източници на посегателство и на закрила, вътрешна закрила и преследване, включително причините за преследване.
- (32) Закрила може да бъде предоставяна или от държавата, или от стабилни, установени недържавни органи, включително международни организации, които контролират държавата или съществена част от нейната територия и отговарят на условията, предвидени в настоящия регламент, при условие че могат и желаят да предоставят закрила. Тази закрила следва да бъде реална и да няма временен характер.
- (33) Когато държава или нейни представители не извършват преследване или тежко посегателство, като част от оценката на молбата за международна закрила решаващият орган следва да проучи дали съществува алтернатива за вътрешната закрила, след като е установил, че в противен случай за кандидата ще се прилагат критериите за определяне, предвидени в настоящия регламент. Алтернативата за вътрешна закрила срещу преследване или тежко посегателство следва да е реално на разположение на кандидатите в част от държавата на произход, до която те могат безопасно и законно да пътуват и в която могат да бъдат допуснати и в която може основателно да се очаква да се установят. Тежестта на доказване, че е налице алтернатива за вътрешна закрила, следва да бъде за решаващия орган. Когато решаващият орган докаже, че е налице алтернатива за вътрешна закрила, кандидатите следва да имат право да представят доказателства и елементи, с които разполагат.
- (34) Когато преценява дали може основателно да се очаква кандидатите да се установят в друга част на държавата на произход, решаващият орган следва също така да взема предвид дали те ще са в състояние да отговорят на основните си потребности във връзка с достъпа до храна, хигиена и подслон с оглед на местните обстоятелства в тяхната държава на произход.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно управлението на убежището и миграцията, за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1147 и (ЕС) 2021/1060 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 604/2013 (ОВ L, 2024/1351, 22.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2024/1348 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за установяване на обща процедура за международна закрила в Съюза и за отмяна на Директива 2013/32/ЕС (ОВ L, 2024/1348, 22.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽¹⁰⁾ Директива (ЕС) 2024/1346 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (ОВ L, 2024/1346, 22.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

- (35) Когато преследването или тежкото посегателство се извършва от държавата или от нейни представители, следва да се изхожда от презумпцията, че кандидатът няма на разположение реална закрила и не е необходимо решаващият орган да проучва наличността на алтернатива за вътрешна закрила. Решаващият орган следва да може да проучи наличността на алтернатива за вътрешна закрила, само когато е ясно установено, че опасността от преследване или тежко посегателство произтича от субект, чиито правомощия са ясно ограничени до определен географски район, или когато самата държава има контрол само върху някои части от територията на съответната държава.
- (36) При оценяването на подадена на място молба фактът, че рискът от преследване или тежко посегателство се основава на обстоятелства, които не представляват изразяване или продължение на убеждения или ориентации, изразявани в държавата на произход, би могъл да послужи като признак, че единствената или основната цел на кандидата е била да се създадат необходимите условия за подаване на молба за международна закрила.
- (37) В зависимост от обстоятелствата действията на преследване, насочени срещу лицата по причина на техния пол или срещу деца, могат да включват, *inter alia*, наемане на ненавършили пълнолетие, генитално осакатяване, принудителен брак, трафик на деца и детски труд, както и трафик с цел сексуална експлоатация.
- (38) Действията на преследване могат да бъдат под формата на непропорционално или дискриминационно наказателно преследване или наказание. Такова непропорционално или дискриминационно наказателно преследване или наказание може да възникне, *inter alia*, в случаите, в които кандидатите отказват да изпълнят военна служба по морални, религиозни или политически причини или поради принадлежност към определена етническа група, или поради притежаване на конкретно гражданство.
- (39) Едно от условията за предоставяне на статут на бежанец по смисъла на член 1, буква А от Женевската конвенция е наличието на причинно-следствена връзка между причините за преследване, а именно раса, религия или убеждения, националност, политически възгледи или принадлежност към определена социална група, и действията на преследване или липсата на закрила срещу такива действия.
- (40) Необходимо е също така да се въведе общо понятие за основанието за преследване „принадлежност към определена социална група“. С цел определянето на дадена социална група следва надлежно да се вземат предвид въпросите, свързани със сексуалната ориентация или пола на кандидата, включително неговата полова идентичност и изразяване на половата принадлежност, които могат да бъдат свързани с определени правни традиции и обичаи, водещи например до генитално осакатяване, принудителна стерилизация или принудителен аборт, доколкото тези въпроси са свързани с основателните опасения на кандидата от преследване. В зависимост от обстоятелствата увреждането може да бъде характеристика за целите на определянето на определена социална група.
- (41) Обстоятелствата в държавата на произход, включително например съществуването и прилагането на наказателно-правните норми, насочени специално към лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални и интерсексуални лица, може да означава, че тези лица трябва да се разглеждат като образуващи определена социална група.
- (42) При разглеждането на молба за международна закрила компетентните органи на държавите членки следва да използват методи за оценка на достоверността на твърденията на кандидата по начин, който зачита правата на кандидата, гарантирани с Хартата и ЕКПЧ, по-специално правото на човешко достойнство и на зачитане на личния и семейния живот. Що се отнася до сексуалната ориентация и половата идентичност, кандидатите не следва да бъдат подлагани на подробни въпроси или тестове, свързани с техните сексуални практики.
- (43) Целите и принципите на Организацията на обединените нации са посочени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации и са включени в нейните резолюции относно мерките за борба с тероризма. В тези резолюции, *inter alia*, се заявява, че „терористичните актове, методи и практики противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации“, и че „умишленото финансиране и планиране на актове на тероризъм и умишленото подбудителство към такива актове противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации“.
- (44) За целите на прилагането на разпоредбите на настоящия регламент за изключване от международна закрила, когато са налице разумни основания да се приеме, че даден кандидат е извършил действие или действия, противоречащи на целите и принципите, посочени в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации, не се изисква като предварително условие да се установи, че кандидатът е осъден за някое от терористичните престъпления, посочени в член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾.

(1) Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 г. относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ L 88, 31.3.2017 г., стр. 6).

- (45) За целите на прилагането на разпоредбите на настоящия регламент относно изключването от международна закрила на кандидат поради извършване на деяния, представляващи участие в дейности на терористична група, фактът, че не е установено, че кандидатът е извършил, опитал се да извърши или е заплашвал да извърши терористичен акт, както е определено в резолюциите на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации, не изключва възможността за органите на държавите членки да сметат, че поведението на кандидата е в противоречие с целите и принципите на Организацията на обединените нации.
- (46) За целите на индивидуалната оценка на фактите, които могат да представляват сериозни причини да се счита, че кандидатът е виновен за деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, подбуждал е към такива деяния или е участвал по друг начин в такива деяния, фактът, че кандидатът е признат за виновен от съдилищата на държава членка за участие в дейностите на терористична група, е от особена важност, както и заключението на съд или трибунал, че кандидатът е бил член на ръководството на такава група, и не следва да има изискване да се установява, че кандидатът е подбуждал към извършването на терористичен акт или е участвал по друг начин в такъв акт.
- (47) Извършването на престъпление с политически характер по принцип не представлява основание за изключване от статута на бежанец. Независимо от това особено жестоките действия, при които въпросният акт е непропорционален на предполагаемата политическа цел, и терористичните актове, които се характеризират с жестокост, дори да се твърди, че са извършени с политическа цел, следва да се считат за тежки престъпления, които нямат политически характер, и следователно могат да доведат до изключване от статута на бежанец.
- (48) Следва да се установят също така стандарти относно определението и съдържанието на статута на субсидиарна закрила. Субсидиарната закрила следва да допълва закрилата на бежанците, предвидена в Женевската конвенция. Въпреки че основанието за предоставяне на закрила е различно за статута на бежанец и статута на субсидиарна закрила, продължаващата необходимост от закрила може да бъде със сходна продължителност. Съдържанието на закрилата, предлагана от статута на бежанец или статута на субсидиарна закрила, може да се различава само когато това е изрично предвидено в настоящия регламент. Въпреки това, настоящият регламент позволява на държавите членки да предоставят същите права и ползи и за двата статута.
- (49) Необходимо е да се въведат общи критерии, въз основа на които да се определя кои кандидати за международна закрила отговарят на условията за лица, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила. Тези критерии следва да бъдат определени въз основа на международните задължения, произтичащи от актовете за правата на човека, и съществуващите практики в държавите членки.
- (50) За извършването на оценка на тежките посегателства, в резултат на която може да бъде определено, че кандидатите са лица, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, понятието „безогледно насилие“ следва да включва всяко насилие, което може да се разпростира към лица без оглед на личното им положение.
- (51) За извършването на оценка на тежките посегателства, ситуацияите, при които въоръжените сили на трета държава се сблъскват с една или повече въоръжени групи или при които се сблъскват две или повече въоръжени групи, следва да се считат за въоръжен вътрешен конфликт. Не е необходимо конфликтът да се квалифицира като „въоръжен конфликт, който няма международен характер“ по смисъла на международното хуманитарно право, нито е необходимо интензитетът на въоръжените сблъсъци, равнището на организираност на наличните въоръжени сили или продължителността на конфликта да бъдат предмет на допълнителна преценка, отделна от тази за степента на насилие, съществуващо на въпросната територия.
- (52) Що се отнася до изискваното доказателство за съществуването на сериозна и индивидуална заплаха за живота или личността на цивилно лице, решаващите органи не следва да изискват от кандидатите да предоставят доказателство, че заплахата е конкретно насочена към тях поради свързани с тяхното лично положение обстоятелства. При все това степента на безогледно насилие, необходима за обосноваване на молбата, е по-ниска, ако кандидатите могат да докажат, че са специфично засегнати поради свързани с личните им обстоятелства фактори. Освен това съществуването на сериозна и индивидуална заплаха следва по изключение да се счита за установено от решаващия орган, когато степента на безогледно насилие, с която се характеризира въоръженият конфликт, достига толкова високо ниво, че са налице съществени основания да се счита, че цивилно лице, което бъде върнато в държавата на произход или в съответната част на държавата на произход, ще бъде изправено, поради самото си присъствие там, пред реална опасност да бъде изложено на такова тежко посегателство.
- (53) В зависимост от обстоятелствата, включително продължителността и целта на престоя, пътуването до държавата на произход може да послужи като признак, че лицата, на които е предоставен статут на бежанец, повторно са поискали защитата на държавата на произход или отново са се установили в своята държава на произход, или за лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила — че основанията за предоставяне на статута са престанали да съществуват.

- (54) В съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1348 държавите членки следва да гарантират, че кандидатите имат достъп до ефективни правни средства за защита пред съд или трибунал срещу решения на решаващите органи за отхвърляне на молби за международна закрила като неоснователни или срещу решения за отнемане на международна закрила. В това отношение причините, поради които решаващият орган е решил да отхвърли молба за международна закрила или да отнеме международната закрила на лице, на което е предоставен такъв статут, следва да подлежат на задълбочен преглед от компетентен съд или трибунал в рамките на всяка жалба, подадена срещу това решение за отхвърляне или отнемане.
- (55) Документите за пътуване, които се издават на лица, на които е предоставена международна закрила, за първи път или се подновяват след влизането в сила на настоящия регламент, следва да са в съответствие с Регламент (ЕО) № 2252/2004 на Съвета ⁽¹²⁾, или с еквивалентните минимални стандарти за отличителни знаци за сигурност и биометричните данни.
- (56) Разрешенията за пребиваване, които се издават на лица, на които е предоставена международна закрила за първи път или се подновяват след влизането в сила на настоящия регламент, следва да са в съответствие с Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета ⁽¹³⁾.
- (57) В периода между предоставянето на международна закрила и издаването на разрешение за пребиваване държавите членки следва да гарантират, че лицата, на които е предоставена международна закрила, имат ефективен достъп до всички права, установени в настоящия регламент, с изключение на свободата на движение в рамките на Съюза и издаването на документ за пътуване.
- (58) Поради тясната си връзка с лицето, на което е предоставена международна закрила, по принцип е вероятно членовете на семейството му да бъдат изложени на действия на преследване или тежки посегателства, които могат да представляват основание за предоставяне на международна закрила. С цел да бъде запазена целостта на семейството, когато членовете на семейството, намиращи се на територията на една и съща държава членка, не отговарят на условията за международна закрила, те следва да имат право да кандидатстват за разрешение за пребиваване. Такива разрешения за пребиваване следва да се предоставят, освен ако за членовете на семейството са налице основания за изключване или ако съображения, свързани с националната сигурност или обществения ред, изискват друго. Членовете на семейството следва също така да се ползват от правата, предоставени на лицето, на което е предоставена международна закрила, след като бъде предоставена международна закрила. Без да се засягат разпоредбите в настоящия регламент, отнасящи се до запазването на целостта на семейството, когато ситуацията попада в обхвата на Директива 2003/86/ЕО ⁽¹⁴⁾ на Съвета и са изпълнени условията за събиране на семейството, определени в нея, на членовете на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които в лично качество не отговарят на условията за такава закрила, следва да бъдат предоставени разрешения за пребиваване и права в съответствие със същата директива. Настоящият регламент следва да се прилага, без да се засяга Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁵⁾.
- (59) Документи за пътуване следва да се издават на членове на семейството на лицата, на които е предоставена международна закрила, в съответствие с националните процедури.
- (60) При оценяването на промяната в обстоятелствата в трета държава компетентните органи на държавите членки следва да се уверяват, като имат предвид индивидуалната ситуация на лицето, на което е предоставена международна закрила, че субектът или субектите, предоставящи закрила в тази държава, са предприели разумни мерки, за да попречат на преследването или тежкото посегателство, че следователно тези субекти действат, *inter alia*, посредством ефективна правораздавателна система, позволяваща разкриването, наказателното преследване и наказването на деянията, представляващи преследване или тежко посегателство, и че въпросното лице, на което е предоставена международна закрила, ще има достъп до такава закрила, ако статутът на бежанец или на субсидиарна закрила бъде отчет.
- (61) Когато извършва оценка дали са престанали да съществуват основанията за предоставяне на международна закрила, решаващият орган следва да вземе предвид всички относими източници на информация и насоки, които са на разположение на национално равнище, на равнище на Съюза и на международно равнище, включително препоръките, издадени от ВКБООН.
- (62) Когато кандидатът попада в приложното поле на член 1, буква Г от Женевската конвенция относно закрилата или помощта от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от ВКБООН, при преценяването дали защитата или съдействието са прекратени по причини, независещи от кандидата и независимо от неговата воля, решаващият орган следва да установи дали кандидатът е бил принуден да напусне зоната на действие на съответния

⁽¹²⁾ Регламент (ЕО) № 2252/2004 на Съвета от 13 декември 2004 г. относно стандартите за отличителните знаци за сигурност и биометричните данни в паспортите и документите за пътуване, издавани от държавите членки (ОВ L 385, 29.12.2004 г., стр. 1)

⁽¹³⁾ Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни (ОВ L 157, 15.6.2002 г., стр. 1).

⁽¹⁴⁾ Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 г. относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 3.10.2003 г., стр. 12).

⁽¹⁵⁾ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕО, 68/360/ЕО, 72/194/ЕО, 73/148/ЕО, 75/34/ЕО, 75/35/ЕО, 90/364/ЕО, 90/365/ЕО и 93/96/ЕО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

орган или агенция, дали личната безопасност на кандидата е била изложена на сериозен риск и дали съответния орган или агенция не са били в състояние да гарантират условията на живот на кандидата в съответствие със своя мандат.

- (63) Когато статутът на бежанец или на субсидиарна закрила престане да съществува, решението на решаващият орган на държава членка за отнемане на статута не засяга възможността въпросният гражданин на трета държава или въпросното лице без гражданство да подаде молба за пребиваване на основания, различни от тези, с които е обосновано предоставянето на международна закрила, или да остане законно на територията на тази държава членка на други основания, и по-специално когато има валидно дългосрочно разрешение за пребиваване в Съюза, съгласно съответното право на Съюза или националното право.
- (64) Решението за прекратяване на международна закрила не следва да има обратно действие. Решението за отнемане на международна закрила следва да има обратно действие. Когато дадено решение се базира на основание за прекратяване, то не следва да има обратно действие. Когато се отнема статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила въз основа на факта, че статутът не е следвало да бъде предоставят, придобитите права могат да бъдат запазени или загубени в съответствие с националното право.
- (65) Лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да пребивават в държавата членка, в която им е предоставена закрила. Лицата, на които е предоставена международна закрила и притежават валиден документ за пътуване и разрешение за пребиваване, издадено от държава членка, която прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, следва да имат право да влизат и да се придвижват свободно на територията на държавите членки, които прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген, в рамките на разрешения период на престой в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁶⁾ и член 21 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение⁽¹⁷⁾. Лицата, на които е предоставена международна закрила, могат също така да подадат молба за пребиваване в държава членка, различна от държавата членка, която е предоставила международна закрила, в съответствие с приложимите правила на Съюза и националните правила. Това обаче не включва прехвърляне на статута на бежанец или на субсидиарна закрила и свързаните права.
- (66) С цел да се гарантира, че лицата, на които е предоставена международна закрила, спазват разрешения период на престой или пребиваване съгласно съответното национално право, правото на Съюза или международното право, следва да бъде изменена Директива 2003/109/ЕО на Съвета⁽¹⁸⁾, за да бъде предвидено, че петгодишният срок, след който лицата, на които е предоставена международна закрила, отговарят на условията за статут на дългосрочно пребиваващи в Съюза, следва по принцип да започва да тече отново всеки път, когато лицето, на което е предоставена международна закрила, е открито в държава членка, различна от тази, която е предоставила международна закрила, без то да има право на престой или пребиваване там.
- (67) Органите на държавите членки запазват известна свобода на преценка по отношение обществения ред и националната сигурност, които следва да се тълкуват в съответствие с националното право, правото на Съюза и международното право. В зависимост от индивидуалната оценка на конкретните факти, съображенията за обществен ред и национална сигурност могат да обхващат случаите, в които гражданин на трета държава принадлежи към сдружение, поддържащо международния тероризъм, или подкрепя такова сдружение. Когато преценяват дали гражданин на трета държава или лице без гражданство представлява риск за националната сигурност на дадена държава членка, нейните органи имат право да вземат предвид, *inter alia*, информацията, получена от други държави членки или трети държави.
- (68) Когато вземат решение относно правото на ползите, предвидени в настоящия регламент, компетентният орган следва надлежно да отчита висшия интерес на детето и конкретните обстоятелства на зависимостта от лицето, на което е предоставена международна закрила, на близки роднини, които вече са в съответната държава членка и които не са членове на семейството. При изключителни обстоятелства, когато близък роднина на лице, на което е предоставена международна закрила, е сключил брак ненавършил пълнолетие, който обаче не е придружен от своя(та) съпруг(а), може да се счита, че висшият интерес на ненавършилия пълнолетие интерес е свързан с първоначалното му семейство.
- (69) Държавите членки следва да могат да ограничат достъпа до дейности, упражнявани от наети или самостоятелно заети лица, по отношение на длъжности, които включват упражняване на публична власт и отговорност за защита на общия интерес на държавата или други публични органи. В контекста на упражняването на правото им на еднакво третиране по отношение на членството в организация, представляваща работници, или участието в определена

⁽¹⁶⁾ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

⁽¹⁷⁾ Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 г. между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници (ОВ L 239, 22.9.2000 г., стр. 19).

⁽¹⁸⁾ Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ L 16, 23.1.2004 г., стр. 44).

професионална дейност, следва да бъде възможно лицата, на които е предоставена международна закрила, да бъдат изключени от участието в управлението на публичноправни органи и от заемането на длъжност, регулирана от публичното право.

- (70) Обезщетенията за жилищно настаняване следва да представляват основно обезщетение, доколкото могат да се разглеждат като социално подпомагане.
- (71) За да се подобри реалното ползване от лицата, на които е предоставена международна закрила, на правата и ползите, предвидени в настоящия регламент, е необходимо да бъдат отчетени техните специфични нужди и конкретните предизвикателства, свързани с интеграцията, пред които те са изправени, и да бъде улеснен достъпът им до правата, свързани с интеграцията, по-специално по отношение на образователните възможности, свързани със заетостта, и професионалното обучение, както и до процедурите за признаване на чуждестранни дипломи, сертификати и други удостоверения за професионални квалификации, по-специално в обстоятелства, при които е налице липса на документи и неспособност да поемат разходите, свързани с процедурите за признаване.
- (72) Лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, която им е предоставила международна закрила, по отношение на социалната сигурност.
- (73) На лицата, на които е предоставена международна закрила, следва да бъде осигурен достъп до медицински грижи, който включва такива грижи както по отношение на физическото, така и по отношение на психическото здраве, включително и сексуалното и репродуктивното здраве, при условие, че такъв достъп е гарантиран и за гражданите на държавата членка, която е предоставила международната закрила.
- (74) С цел да се улесни интеграцията в обществото на лицата, на които е предоставена международна закрила, те следва да получават достъп до мерки за интеграция на местно, регионално и национално равнище, условията за които се определят от държавите членки. Държавите членки следва да разглеждат възможността за запазване на достъпа до езикови курсове за лицата, на които е предоставена международна закрила, когато те са имали достъп до езикови курсове в качеството си на кандидати.
- (75) За ефективен мониторинг на прилагането на настоящия регламент е необходимо то да се подлага на оценка на редовни интервали.
- (76) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно установяването на стандарти за предоставянето на международна закрила на граждани на трети държави и на лица без гражданство от държавите членки, за единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, и за съдържанието на предоставената закрила, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от действието на настоящия регламент могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (77) В съответствие с членове 1 и 2 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Ирландия не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (78) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се установяват стандарти за:

- а) определянето на гражданите на трети държави или лицата без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила;

- б) единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила;
- в) съдържанието на предоставената международна закрила.

Член 2

Материален обхват

1. Настоящият регламент се прилага за определянето на гражданите на трети държави или лицата без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, и за съдържанието на предоставената международна закрила.
2. Настоящият регламент не се прилага за национални хуманитарни статuti, предоставяни от държавите членки на граждани на трети държави и лица без гражданство, които не попадат в обхвата на настоящия регламент. Когато се предоставят национални хуманитарни статuti, те не трябва да водят до риск от объркване с международната закрила.

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „статут на бежанец“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за бежанец;
- 2) „статут на субсидиарна закрила“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила;
- 3) „международна закрила“ означава статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила;
- 4) „лице, на което е предоставена международна закрила“ означава лице, на което е предоставен статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила;
- 5) „бежанец“ означава гражданин на трета държава, който поради основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политически възгледи или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата, чийто гражданин е, и който не може или поради тези опасения не желае да се ползва от закрилата на тази държава, или лице без гражданство, което, като се намира по същите причини извън държавата на предишното си обичайно пребиваване, не може или поради такива опасения не желае да се завърне в нея, по отношение на който гражданин или което лице не се прилага член 12;
- 6) „лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, които не отговарят на условията за бежанец, но за които има сериозни основания да се смята, че ако бъдат върнати в държавата на произход или в случай на лице без гражданство — в държавата на предишното обичайно пребиваване, ще бъдат изложени на реална опасност да понесат тежко посегателство съгласно определението в член 15, които не попадат в приложното поле на член 17, параграфи 1 и 2 и които не могат или поради такава опасност не желаят да се ползват от закрилата на тази държава;
- 7) „молба за международна закрила“ означава искане за закрила от държава членка, отправено от гражданин на трета държава или от лице без гражданство, за който или което може да се смята, че иска да получи статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила;
- 8) „кандидат“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство, подал(о) молба за международна закрила, по която все още не е взето окончателно решение;
- 9) „членове на семейството“ означава, доколкото семейството вече е било създадено, преди кандидатът да пристигне на територията на държавите членки, следните членове на семейството на лицето, на което е предоставена международна закрила, които се намират на територията на същата държава членка във връзка с молбата за международна закрила:
 - а) съпруга/съпругата на лицето, на което е предоставена международна закрила, или неговия несклучил брак партньор, с когото то се намира в стабилна връзка, ако в правото или практиката на съответната държава членка несклучилите брак двойки се разглеждат по начин, равностоен със сключилите брак двойки;

- б) ненавършилите пълнолетие или навършилите пълнолетие деца на издръжка на двойките, посочени в буква а), или на лицето, на което е предоставена международна закрила, при условие че не са сключили брак и независимо дали са родени във или извън брака или са осиновени съгласно националното право; въз основа на индивидуална преценка, ненавършилият пълнолетие се счита за несклучил брак, ако бракът му не би бил в съответствие с приложимото национално право, ако е бил сключен в съответната държава членка, по-специално предвид установената в закона възраст за встъпване в брак;
- в) когато лицето, на което е предоставена международна закрила, е ненавършило пълнолетие и несклучило брак — бащата, майката или друг пълнолетен, който носи отговорност за това лице, на което е предоставена международна закрила, включително пълнолетен брат или сестра съгласно правото или практиката на съответната държава членка; въз основа на индивидуална преценка, ненавършилият пълнолетие се счита за несклучил брак, ако бракът му не би бил в съответствие с приложимото национално право, ако е бил сключен в съответната държава членка, по-специално предвид установената в закона възраст за встъпване в брак;
- 10) „ненавършил пълнолетие“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство на възраст под 18 години;
- 11) „непридружен ненавършил пълнолетие“ означава ненавършил пълнолетие, който пристига на територията на държавите членки и не е придружен от пълнолетен, който отговаря за него съгласно правото или практиката на съответната държава членка, за времето, през което ненавършилият пълнолетие не е ефективно поставен под грижите на такова пълнолетно лице, включително ненавършил пълнолетие, който е оставен непридружен след влизането си на територията на държавите членки;
- 12) „разрешение за пребиваване“ означава разрешение, издадено от органите на държава членка в единен формат, съгласно предвиденото в Регламент (ЕО) № 1030/2002, и позволяващо на гражданин на трета държава или на лице без гражданство да пребивава законно на нейната територия;
- 13) „държава на произход“ означава държавата или държавите, чийто гражданин е лицето, или, ако е лице без гражданство — държавата на предишното му обичайно пребиваване;
- 14) „отнемане на международна закрила“ означава решението на решаващ орган или на компетентен съд или трибунал да отнеме или да прекрати, включително като откаже да поднови международната закрила;
- 15) „решаващ орган“ означава всеки квазисъдебен или административен орган в държава членка, който е компетентен за разглеждането на молбите за международна закрила и който е компетентен да вземе решение по време на административния етап на процедурата;
- 16) „социална сигурност“ означава клоновете на социалната сигурност, определени в член 3, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁹⁾;
- 17) „социално подпомагане“ означава обезщетения, които се предоставят с цел да се осигури задоволяването на основните нужди на лицата, които не разполагат с достатъчно средства;
- 18) „настойник/попечител“ означава физическо лице или организация, включително публичен орган, определени от компетентните органи да помагат на непридружен ненавършил пълнолетие, да го представляват и да действат от негово име, по целесъобразност, за да се гарантира, че непридруженият ненавършил пълнолетие може да се ползва от правата и да изпълнява задълженията си по настоящия регламент, като в същото време защитават неговия висш интерес и общо благосъстояние.

ГЛАВА II

ОЦЕНЯВАНЕ НА МОЛБИТЕ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

Член 4

Представяне на информация и оценяване на фактите и обстоятелствата

1. Кандидатите представят всички елементи, с които разполагат и които обосновават молбата за международна закрила. За тази цел кандидатите сътрудничат изцяло с решаващия орган и с други компетентни органи и присъстват и остават на разположение на територията на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молбата им, по време на цялата процедура, включително по време на оценяването на съответните елементи от молбата.

⁽¹⁹⁾ Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1).

2. Елементите, посочени в параграф 1, се състоят от:
- а) декларации на кандидата; и
 - б) всички документи, с които той разполага, във връзка със:
 - i) причините, поради които кандидатът кандидатства за международна закрила;
 - ii) възрастта на кандидата;
 - iii) миналото на кандидата, включително на съответни членове на семейството и други роднини;
 - iv) самоличността на кандидата;
 - v) гражданство(а) на кандидата;
 - vi) държава или държави и място или места на предишно пребиваване на кандидата;
 - vii) предходни молби за международна закрила, подадени от кандидата;
 - viii) резултатите от всяка процедура по презаселване или хуманитарен прием, свързани с кандидата и определени в Регламент (ЕС) 2024/1350;
 - ix) маршрутите за пътуване на кандидата; и
 - x) документите за пътуване на кандидата.
3. Решаващият орган разглежда съответните елементи на молбата за международна закрила в съответствие с член 34 от Регламент (ЕС) 2024/1348.
4. Фактът, че даден кандидат вече е бил подложен на преследване, на тежко посегателство или на директни заплахи за преследване или за тежко посегателство, се смята за сериозен признак за наличието на основателни опасения на кандидата от преследване или реална опасност той да понесе тежко посегателство, освен ако съществуват достатъчни основания да се смята, че това преследване или тежко посегателство няма да се повтори.
5. Когато един или повече отделни аспекти на декларациите на кандидата не са подкрепени с документи или други доказателства, не се изискват допълнителни доказателства по отношение на тези отделни аспекти, ако са изпълнени следните условия:
- а) кандидатът действително е положил усилия да обоснове своята молба за международна закрила;
 - б) представени са всички относими елементи, с които кандидатът разполага, и е дадено задоволително обяснение за липсата на други относими елементи;
 - в) декларациите на кандидата са преценени за непротиворечиви и достоверни и не влизат в разрез с наличната и относима за неговия случай обща и конкретна информация;
 - г) установена е общата достоверност на твърденията на кандидата, като се взема предвид, *inter alia*, моментът, в който кандидатът е подал молба за международна закрила.

Член 5

Необходимост от международна закрила, възникваща на място

1. Основателното опасение от преследване или реалната опасност от понасяне на тежко посегателство може да се основават на:
- а) сбътия, които са настъпили, след като кандидатът е напуснал държавата на произход; или
 - б) дейности, които кандидатът е започнал да извършва след заминаването си от държавата на произход, по-специално ако се установи, че дейностите, на които се основава молбата, представляват израз или продължение на убежденията, вярванията или ориентацията, изразявани в държавата на произход.

2. Когато опасността от преследване или тежко посегателство се основава на обстоятелства, които кандидатът е създадал след напускането на държавата на произход с единствената или основната цел да създаде необходимите условия за подаване на молба за международна закрила, решаващият орган може да откаже да предостави международна закрила, при условие че всяко решение, взето по молбата за международна закрила, зачита Женевската конвенция за статута на бежанците от 28 юли 1951 г, допълнена с Протокола от Ню Йорк от 31 януари 1967 г. („Женевската конвенция“), Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и Хартата на основните права на Европейския съюз.

Член 6

Субекти, извършващи преследвания или тежки посегателства

Субектите, извършващи преследвания или тежки посегателства, могат да бъдат:

- а) държавата;
- б) партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия;
- в) недържавни субекти, ако може да бъде доказано, че субектите, посочени в член 7, параграф 1, не могат или не желаят да предоставят закрила срещу преследване или тежки посегателства.

Член 7

Субекти на закрила

1. Само следните субекти могат да предоставят закрила срещу преследване или тежки посегателства, при условие че могат и желаят да предоставят ефективна и невременна закрила в съответствие с параграф 2:

- а) държавата;
- б) стабилни, установени недържавни органи, включително и международни организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия.

2. Закрилата срещу преследване или тежки посегателства е ефективна и няма временен характер. Тази закрила се счита за предоставена, когато субектите, посочени в параграф 1, вземат разумни мерки, за да попречат на преследването или на тежките посегателства, *inter alia*, чрез функционирането на ефективна правораздавателна система, позволяваща разкриването, наказателното преследване и наказването за деянията, представляващи преследване или тежко посегателство, и когато кандидатът има достъп до тази закрила.

3. При определянето на това дали стабилни, установени недържавни органи, включително международни организации, контролират една държава или значителна част от нейната територия и предоставят закрила по смисъла на параграф 2, решаващият орган взема под внимание точна и актуална информация относно държавите на произход, получавана от съответните и налични национални източници, източници на Съюза и международни източници, и когато е приложимо, общия анализ на положението в конкретните държави на произход и указанията, посочени в член 11 от Регламент (ЕС) 2021/2303.

Член 8

Алтернатива за вътрешна закрила

1. Когато държавата или нейни представители не са субектите, извършващи преследвания или тежки посегателства, като част от оценката на молбата за международна закрила решаващият орган проучва дали кандидатът не се нуждае от международна закрила, тъй като той може безопасно и законно да пътува и да бъде допуснат в част на държавата на произход и дали може основателно да се очаква да се засели там, както и дали в тази част на страната кандидатът:

- а) няма основателно опасение от преследване или не е изложен на реална опасност от тежки посегателства; или
- б) има достъп до ефективна защита, която не е с временен характер, срещу преследване или тежки посегателства.

2. Когато преследването или тежкото посегателство се извършва от държавата или от нейни представители, решаващият орган изхожда от презумпцията, че кандидатът няма на разположение ефективна закрила, и не е необходимо да се извършва проучването, посочено в параграф 1.

Решаващият орган може да извършва проучването, посочено в параграф 1, единствено когато е ясно установено, че опасността от преследване или тежко посегателство произтича от участник, чиято власт е ясно ограничена до определен географски район, или когато самата държава има контрол само върху някои части от територията на страната.

3. Решаващият орган извършва проучването, посочено в параграф 1, след като установи, че в противен случай спрямо кандидата ще се прилагат критериите за определяне, установени в настоящия регламент. Решаващият орган носи тежестта да докаже, че кандидатът разполага с алтернатива за вътрешна закрила. Кандидатът има право да приведе доказателства и да представи всеки елемент, който сочи, че той не разполага с такава алтернатива. Решаващият орган взема предвид доказателствата и елементите, представени от кандидата.

4. При разглеждането на обстоятелството дали кандидатът е изправен пред основателно опасение от преследване или дали е изложен на реална опасност от тежки посегателства, или дали има достъп до закрила срещу преследване или тежки посегателства в част от съответната държава на произход в съответствие с параграф 1, решаващият орган взема под внимание в момента, в който се произнася по молбата за международна закрила, общите условия в тази част на държавата и личното положение на кандидата, установени в член 4. За тази цел решаващият орган взема под внимание точна и актуална информация от относими и налични национални източници, източници на Съюза и международни източници и когато е приложимо общия анализ на положението в конкретните държави на произход и указанията, посочени в член 11 от Регламент (ЕС) 2021/2303.

5. За целите на параграф 1 решаващият орган взема предвид:

- а) общите условия в тази част на държавата на произход, включително достъпността, ефективността и продължителността на закрилата, посочена в член 7;
 - б) личното положение на кандидата по отношение на фактори като здраве, възраст, пол, включително полова идентичност, включително полова идентичност, сексуална ориентация, етнически произход и принадлежност към национално малцинство; и
 - в) дали кандидатът би могъл да отговори на собствените си основни потребности.
6. Когато кандидатът е непридружен ненавършил пълнолетие, решаващият орган взема предвид висшия интерес на ненавършилия пълнолетие, и по-специално наличието на дълготрайни и подходящи грижи и режим на настойничество/попечителство.

ГЛАВА III

УСЛОВИЯ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ КАТО БЕЖАНЕЦ

Член 9

Действия на преследване

1. Дадено действие се счита за действие на преследване по смисъла на член 1, буква А от Женевската конвенция, когато действието:

- а) е достатъчно сериозно по своето естество или по повтаряемия си характер, за да представлява тежко нарушение на основните права на човека, и по-специално на правата, упражняването на които не е възможно да бъде ограничено по какъвто и да било начин по силата на член 15, параграф 2 от ЕКПЧ; или
- б) представлява съвкупност от различни мерки, включително нарушения на правата на човека, която е достатъчно тежка, за да засегне отделното лице по начин, сравним с действие, посочено в буква а).

2. Действията на преследване по смисъла на параграф 1 могат да приемат, *inter alia*, следните форми:

- а) физическо или психическо насилие, включително и сексуално насилие;
- б) правни, административни, полицейски или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин;
- в) наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни;

- г) отказ на съдебна защита, който води до непропорционално или дискриминационно наказание;
 - д) наказателно преследване или наказания за отказ да бъде отбита военна служба в случай на военни действия, когато военната служба би предполагала извършването на престъпления или на деяния, попадащи в приложното поле на основанията за изключване, посочени в член 12, параграф 2;
 - е) действия, насочени срещу лицата по причина на техния пол или срещу деца.
3. За да отговори даден кандидат на определението за „бежанец“, установено в член 3, точка 5, трябва да има връзка между причините за преследване, посочени в член 10, и действията на преследване по параграф 1 от настоящия член или липсата на закрила срещу такива действия.

Член 10

Причини за преследване

1. Следните елементи се вземат под внимание при преценката на причините за преследване:
- а) понятието „раса“ включва по-специално съображения за цвят на кожата, произход или принадлежност към определена етническа група;
 - б) понятието „религия“ включва по-специално притежаването на теистични, нетеистични или атеистични убеждения, индивидуалното или колективното участие или въздържане от участие в частни или публични богослужения, други религиозни актове или на изразяване на религиозни убеждения, както и форми на лично или обществено поведение, основаващи се на религиозни вярвания или наложени от тези вярвания;
 - в) понятието „националност“ не се ограничава до гражданството или до неговото несъществуване, а обхваща по-специално принадлежността към група, обособена чрез своята културна, етническа или езикова идентичност, общия си географски или политически произход или чрез връзката си с населението на друга държава;
 - г) понятието за „принадлежност към определена социална група“ включва по-специално принадлежността към група:
 - и) чиито членове споделят или се възприема, че споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение, или характеристика или вярване, до такава степен съществени за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от тях; и
 - ii) която има собствена идентичност в съответната държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество;
 - д) понятието „политически възгледи“ обхваща по-специално възгледите, идеите или убежденията по въпроси, свързани с потенциалните субекти, извършващи преследвания, посочени в член 6, както и с техните политики и методи, независимо дали тези възгледи, идеи или убеждения са били изразени, или не в действия на кандидата.

В зависимост от условията в държавата на произход понятието за принадлежност към определена социална група, посочено в първа алинея, буква г), включва принадлежност към група, чиито членове имат като обща характеристика определена сексуална ориентация. Аспектите, свързани с пола, включително и половата идентичност и изразяването на пола, се отчитат надлежно за определянето на принадлежност към определена социална група или установяването на характерна черта на такава група.

2. Когато се преценява основателността на опасенията от преследване на даден кандидат, фактът дали той действително притежава характеристиката, свързана с раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или с политически възгледи, която е в основата на преследването, е без значение, при положение че според субекта, извършващ преследването, кандидатът притежава тази характеристика.
3. Когато преценява основателността на опасенията от преследване на даден кандидат, решаващият орган не може разумно да очаква от кандидата да се адаптира или да промени своето поведение, убеждения или идентичност, или да се въздържа от определени практики с цел да избегне опасността от преследване в своята държава на произход, когато това поведение, убеждения или практики са присъщи за неговата идентичност.

Член 11

Преустановяване

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство престава да бъде бежанец, когато се прилагат едно или няколко от следните условия:
 - а) гражданинът на трета държава доброволно и повторно е поискал закрила от държавата, чието гражданство притежава; или
 - б) след загуба на своето гражданство, гражданинът на трета държава или лицето без гражданство доброволно си го е възстановило;
 - в) гражданинът на трета държава или лицето без гражданство е придобило ново гражданство и е получило закрила от държавата, чието гражданство е придобило;
 - г) гражданинът на трета държава или лицето без гражданство се е завърнало доброволно с цел да се установи в държавата, която е напуснало или извън която е останало поради опасения от преследване;
 - д) гражданинът на трета държава не може повече да отказва получаването на закрила от държавата, чието гражданство има, след като обстоятелствата, в резултат на които е било признато за бежанец, са престанали да съществуват;
 - е) лицето без гражданство има възможност да се завърне в държавата на предишното си обичайно пребиваване, след като обстоятелствата, в резултат на които е било признато за бежанец, са престанали да съществуват.

Първа алинея, букви д) и е) не се прилагат за бежанец, който може да посочи убедителни причини, свързани с предишно преследване, за отказа му да се възползва от закрилата на държавата, чийто гражданин е той, или, ако е лице без гражданство, на държавата на предишното му обичайно пребиваване.

2. С цел да оцени дали се прилагат букви д) и е) от параграф 1, първа алинея, решаващият орган:
 - а) взема под внимание точна и актуална информация от относими и налични национални източници, източници на Съюза и международни източници и, когато е приложимо, общия анализ на положението в конкретните държави на произход и указанията, посочени в член 11 от Регламент (ЕС) 2021/2303;
 - б) обръща внимание дали промяната в обстоятелствата е достатъчно значителна и не с временен характер, така че опасението на бежанеца от преследване да не може да бъде разглеждано повече като основателно.

Член 12

Изключване

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато този гражданин на трета държава или лице без гражданство:
 - а) попада в приложното поле на член 1, буква г) от Женевската конвенция относно закрилата или помощта от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от Върховния комисар на ООН за бежанците; в случаите, в които тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание, без положението на този гражданин на трета държава или лице без гражданство да бъде окончателно уредено в съответствие с относимите резолюции на Общото събрание на Организацията на обединените нации, този гражданин на трета държава или лице без гражданство *ipso facto* има право на предимствата по настоящия регламент;
 - б) компетентните органи на държавата, в която гражданин на трета държава или лице без гражданство е установило своето пребиваване, считат, че то има правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава, или равностойни права и задължения.
2. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че този гражданин на трета държава или лице без гражданство:
 - а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;

- б) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди този гражданин на трета държава или лице без гражданство да бъде прието като бежанец, което означава преди да му бъде предоставен статут на бежанец; особено жестоки деяния, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер;
- в) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбула и в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации.
3. Параграф 2 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпленията или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.
4. След като решаващият орган установи, въз основа на оценка на тежестта на престъпленията или деянията, извършени от съответното лице, и на неговата индивидуална отговорност, като взема предвид всички обстоятелства, свързани с тези престъпления или деяния, и положението на лицето, че се прилагат едно или повече от съответните основания за изключване, определени в параграф 2 или 3, решаващият орган изключва кандидата от статута на бежанец, без да извършва оценка на пропорционалността, свързана с опасения от преследване.
5. В рамките на оценката по параграф 4, когато извършва проверка съгласно параграфи 2 и 3 във връзка с ненавършил пълнолетие, решаващият орган взема предвид, *inter alia*, способността на ненавършилия пълнолетие да носи наказателна отговорност съгласно наказателното право, ако ненавършилият пълнолетие беше извършил престъплението на територията на държавата членка, която разглежда молбата за международна закрила, в съответствие с националното право относно възрастта за носене на наказателна отговорност.

ГЛАВА IV СТАТУТ НА БЕЖАНЕЦ

Член 13

Предоставяне на статут на бежанец

Решаващият орган предоставя статут на бежанец на всеки гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за определяне като бежанци в съответствие с глави II и III.

Член 14

Отнемане на статут на бежанец

1. Решаващият орган отнема статута на бежанец на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, когато:
- а) този гражданин на трета държава или лице без гражданство е престанало да бъде бежанец в съответствие с член 11;
- б) този гражданин на трета държава или лице без гражданство е следвало да бъде или е изключено от кръга на бежанците съгласно член 12;
- в) невярното представяне на факти от този гражданин на трета държава или това лице без гражданство, включително използването на подправени документи, или несъобщаването на факти, са имали определяща роля за решението да му бъде предоставен статут на бежанец;
- г) съществуват разумни основания този гражданин на трета държава или лице без гражданство да бъде разглеждано като заплаха за сигурността на държавата членка, в която то се намира;
- д) този гражданин на трета държава или лице без гражданство е осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление и представлява заплаха за обществото в държавата членка, в която се намира този гражданин на трета държава или лице без гражданство.
2. В ситуацията, при които се прилага параграф 1, букви г) и д), решаващият орган може да реши да не предоставя статут на бежанец, когато все още не е било взето решение по молбата за международна закрила.
3. Лицата, по отношение на които се прилага параграф 1, букви г) и д) или параграф 2 от настоящия член, имат правото да се ползват от правата, предвидени в членове 3, 4, 16, 22, 31, 32 и 33 от Женевската конвенция, или сходни на тях права, при условие, че се намират в държавата членка.

4. Решаващият орган, който е предоставил статута на бежанец, доказва за всеки отделен случай, че лицето, на което е предоставен статут на бежанец, е престанало да бъде бежанец, или не е следвало никога да получава статут на бежанец или не следва повече да се ползва от този статут, поради причините, определени в параграф 1 от настоящия член. По време на процедурата по отнемане се прилага член 66 от Регламент (ЕС) 2024/1348.

ГЛАВА V

УСЛОВИЯ ЗА СУБСИДИАРНА ЗАКРИЛА

Член 15

Тежко посегателство

Тежкото посегателство, посочено в член 3, параграф 6, се състои от:

- а) смъртно наказание или екзекуция;
- б) изтезание или нечовешко или унизително отношение, или наказание, наложено на кандидат в държавата на произход; или
- в) сериозни и индивидуални заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на международен или вътрешен въоръжен конфликт.

Член 16

Преустановяване

1. Лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила престава да бъде лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила, когато обстоятелствата, довели да предоставянето на такъв статут, престанат да съществуват или са се променили до такава степен, че тази закрила вече не е необходима.

2. С цел да се оцени дали обстоятелствата, довели до предоставянето на субсидиарна закрила, са престанали да съществуват или са се променили до такава степен, че тази закрила вече не е необходима, решаващият орган:

- а) взема под внимание точна и актуална информация от относими и налични национални източници, източници на Съюза и международни източници и, когато е приложимо, общия анализ на положението в конкретните държави на произход и указанията, посочени в член 11 от Регламент (ЕС) 2021/2303;
- б) преценява дали промяната в обстоятелствата е достатъчно значителна и не с временен характер, така че лицето, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, вече не е изправено пред реална опасност от тежки посегателства.

3. Параграф 1 не се прилага за лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, което може да посочи убедителни причини, свързани с предишни тежки посегателства, за отказа си да се възползва от закрилата на държавата, чийто гражданин е то, или, ако е лице без гражданство, на държавата на предишното му обичайно пребиваване.

Член 17

Исключване

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключват от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че този гражданин на трета държава или лице без гражданство:

- а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
- б) е извършило тежко престъпление преди пристигането си на територията на държавата членка или е осъдено за тежко престъпление след пристигането си;
- в) е било признато за виновно в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Хартата на Организацията на обединените нации;

- г) представлява заплаха за обществото или за националната сигурност.
2. Параграф 1 се прилага към лицата, които подбуждат към посочените в него престъпления или към деяния или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.
3. Гражданин на трета държава или лице без гражданство могат да бъдат изключени от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, когато този гражданин на трета държава или лице без гражданство, преди да бъде прието в съответната държава членка, е извършило едно или няколко престъпления извън приложното поле на параграф 1, букви а), б) и в), които са наказуеми с наказание лишаване от свобода, ако биха били извършени в съответната държава членка, и ако този гражданин на трета държава или лице без гражданство е напуснало държавата си на произход единствено с цел да избегне наказанията, налагани за тези престъпления.
4. След като решаващият орган установи — въз основа на оценка на тежестта на престъпленията или деянията, извършени от съответното лице, и на неговата индивидуална отговорност, вземайки предвид всички обстоятелства, свързани с тези престъпления или деяния, и положението на лицето — че се прилагат едно или повече от съответните основания за изключване, определени в параграфи 1 или 2, решаващият орган изключва кандидата от статута на субсидиарна закрила, без да извършва оценка на пропорционалността, свързана с опасения за тежки посегателства.
5. В рамките на оценката по параграф 4, когато извършва проверка съгласно параграф 1 във връзка с ненавършил пълнолетие, решаващият орган взема предвид, *inter alia*, способността на ненавършилия пълнолетие да носи отговорност съгласно наказателното право, ако ненавършилият пълнолетие лице беше извършил престъплението на територията на държавата членка, която разглежда молбата, в съответствие с националното право относно възрастта за носене на наказателна отговорност, или когато е приложимо, присъда за тежко престъпление след пристигането на ненавършилия пълнолетие.

ГЛАВА VI

СТАТУТ НА СУБСИДИАРНА ЗАКРИЛА

Член 18

Предоставяне на статут на субсидиарна закрила

Решаващият орган предоставя статут на субсидиарна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за субсидиарна закрила в съответствие с глави II и V.

Член 19

Отнемане на статут на субсидиарна закрила

1. Решаващият орган отнема статута на субсидиарна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, ако:
- а) този гражданин на трета държава или лице без гражданство е престанало да отговаря на условията за субсидиарна закрила в съответствие с член 16;
 - б) след предоставянето на статут на субсидиарна закрила бъде установено, че този гражданин на трета държава или лице без гражданство е следвало да бъде или е изключено от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, в съответствие с член 17;
 - в) невярното представяне на факти от този гражданин на трета държава или лице без гражданство, включително и използването на подправени документи или несъобщаването на факти, са имали определяща роля за решението да му бъде предоставен статут на субсидиарна закрила;
2. Решаващият орган, който е предоставил статута на субсидиарна закрила, доказва за всеки отделен случай, че лицето, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила е престанало да отговаря на условията за субсидиарна закрила, не е следвало никога да получава статут на субсидиарна закрила или не следва повече да се ползва от такъв статут, поради причините, определени в параграф 1 от настоящия член. По време на процедурата по отнемане се прилага член 66 от Регламент (ЕС) 2024/1348.

ГЛАВА VII

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА НА ЛИЦАТА, НА КОИТО Е ПРЕДОСТАВЕНА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

РАЗДЕЛ I

Общи разпоредби

Член 20

Общи правила

1. Без да се засягат правата и задълженията, установени в Женевската конвенция, лицата, на които е предоставена международна закрила, имат правата и задълженията, определени в настоящата глава.
2. Лицата, на които е предоставена международна закрила, имат достъп до правата, предоставяни в съответствие с настоящата глава, от момента на предоставяне на международна закрила и за срока, за който те притежават статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила.
3. В случай че разрешението за пребиваване не бъде издадено на лице, на което е предоставена международна закрила в срок от 15 дни от предоставянето на международна закрила, съответната държава членка предприема временни мерки като регистрация или издаване на документ, за да гарантира, че лицето има ефективен достъп до правата, установени в настоящата глава, с изключение на тези, установени в членове 25 и 27, до момента на издаване на разрешението за пребиваване в съответствие с член 24.
4. При прилагането на настоящата глава, и когато бъде установено, че падено лице има специални нужди, поради това, че е например ненавършил пълнолетие, непридружен ненавършил пълнолетие, лице с увреждания, възрастен човек, бременна жена, самотен родител, придружен от ненавършило или навършило пълнолетие дете на издръжка, жертва на трафик на хора, лице със сериозно заболяване, лице с психическо заболяване или лице, което е било подложено на изтезания, изнасилване или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, компетентните органи вземат под внимание посочените специални нужди.
5. Висшият интерес на детето представлява първостепенно съображение за компетентните органи при прилагането на разпоредбите на настоящата глава относно ненавършилите пълнолетие.

Член 21

Закрила срещу връщането

Принципът за забрана за връщането се спазва в съответствие с правото на Съюза и международното право.

Член 22

Информация

Компетентните органи предоставят на лицата, на които е предоставена международна закрила, информация относно правата и задълженията, свързани със статута на бежанец или статута на субсидиарна закрила, във възможно най-кратък срок след предоставянето на посочената закрила. Тази информация, посочена в приложение I:

- a) се предоставя на език, който лицето, на което е предоставена закрила, може да разбере или се предполага, че разбира; и
- b) изрично посочва последиците от неспазването на задълженията, установени в член 27, относно движението в рамките на Съюза.

Член 23

Запазване на целостта на семейството

1. Компетентните органи на държавата членка, предоставила международна закрила на лице, на което е предоставена международна закрила, издават, в съответствие с националните процедури, разрешения за пребиваване на членовете на семейството на лицето, на които е предоставена международна закрила, които в лично качество не отговарят на условията за международна закрила и които кандидатстват за разрешение за пребиваване в тази държава членка, когато параграфи 3, 4 или 5 от настоящия член не се прилагат и доколкото това е съвместимо с личния правен статут на члена на семейството.
2. Разрешение за пребиваване, издадено съгласно параграф 1, има същият срок на валидност като разрешението за пребиваване, издадено на лицето, на което е предоставена международна закрила, и може да бъде подновявано, за срока на подновяване на разрешението за пребиваване, издадено на лицето, на което е предоставена международна закрила. Срокът на валидност на разрешението за пребиваване, издадено на член на семейството, не се удължава след датата на валидност на разрешението за пребиваване на лицето, на което е предоставена международна закрила.
3. Не се издава разрешение за пребиваване съгласно настоящия регламент на член на семейството, който е или би следвало да бъде изключен от международна закрила съобразно глави III и V.
4. Не се издава разрешение за пребиваване съгласно настоящия регламент на съпруга или на несклучилия брак партньор, с когото лицето се намира в трайна връзка, когато има сериозни основания да се смята, че бракът или партньорството са сключени с единствената цел да се даде възможност на заинтересованото лице да влезе или да пребивава в съответната държава членка.
5. Когато причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред и във връзка със съответния член на семейството, изискват това, разрешение за пребиваване не се издава на този член на семейството, а разрешенията за пребиваване, които вече са били издадени, се отнемат или не се подновяват.
6. Членовете на семейството, на които е издадено разрешение за пребиваване съгласно параграф 1 от настоящия член, се ползват от правата, посочени в членове 25—32, 34 и 35.
7. Държавите членки могат да прилагат настоящия член по отношение на други близки роднини, включително братя или сестри, които са живели заедно като част от семейството преди пристигането на кандидата на територията на държавата членка и които са на издръжка на лицето, на което е предоставена международна закрила. Държавите членки могат да прилагат настоящия член по отношение на сключил брак ненавършил пълнолетие, при условие че това съответства на висшия интерес на този ненавършил пълнолетие.

РАЗДЕЛ II

Права и задължения, свързани с пребиваването и престоя

Член 24

Разрешения за пребиваване

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, имат право на разрешение за пребиваване, за срока за който им е предоставен статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила.
2. Разрешение за пребиваване се издава във възможно най-кратък срок след предоставянето на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила и не по-късно от 90 дни след съобщаването на решението за предоставяне на международна закрила, като се използва единният формат, определен в Регламент (ЕО) № 1030/2002.
3. Разрешение за пребиваване се издава безплатно или срещу такса, която не надвишава таксата, заплащана от гражданите на съответната държава членка за издаването на карта за самоличност.
4. Разрешението за пребиваване има първоначален срок на валидност от най-малко три години за лицата, на които е предоставен статут на бежанец и най-малко една година за лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила.

При изтичане на срока, разрешенията за пребиваване се подновяват за срок от най-малко три години за лицата, на които е предоставен статут на бежанец, и за срок от най-малко две години за лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила.

Подновяването на разрешенията за пребиваване се организира по такъв начин, че да се обезпечи непрекъснатост на продължителността на разрешено пребиваване, без прекъсване между периода, покрит от изтичането на разрешението и от подновеното разрешение, при условие че лицето, на което е предоставена международна закрила, действа в съответствие с приложимото национално законодателство, уреждащо административните формалности за подновяване.

5. Компетентните органи могат да отнемат или откажат подновяването на разрешението за пребиваване единствено, когато те са отнели статута на бежанец в съответствие с член 14 или статута на субсидиарна закрила в съответствие с член 19.

Член 25

Документ за пътуване

1. Освен ако наложителни причини относно националната сигурност или обществения ред, свързани с лице, на което е предоставен статут на бежанец, не изискват друго, компетентните органи издават документи за пътуване на лицата, на които е предоставен статут на бежанец, във формата, установена в приложението към Женевската конвенция, и които отговарят на минималните отличителни знаци за сигурност и биометричните данни, определени в Регламент (ЕО) № 2252/2004. Тези документи за пътуване са валидни за срок от повече от една година.

2. Освен ако наложителни причини относно националната сигурност или обществения ред, свързани с лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, не изискват друго, компетентните органи издават документи за пътуване, които отговарят на минималните отличителни знаци за сигурност и биометричните данни, посочени в Регламент (ЕО) № 2252/2004, на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, които не могат да получат или подновят национален паспорт. Тези документи за пътуване са валидни за срок от повече от една година.

3. При изпълнение на задълженията си по параграфи 1 и 2 на настоящия член, компетентните органи на държавите членки, които не участват в достиженията на правото от Шенген, издават документи за пътуване, във формата, установена в приложението към Женевската конвенция и които отговарят на минималните стандарти за сигурност и биометричните данни, еквивалентни на определените в Регламент (ЕО) № 2252/2004, на лицата, на които е предоставен статут на бежанец, като вземат предвид спецификациите на Международната организация за гражданско въздухоплаване, и по-специално спецификациите, определени в Документ 9303 относно машинночетимите документи за пътуване.

При изпълнение на задълженията си по параграфи 1 и 2 от настоящия член, компетентните органи на държавите членки, които не участват в достиженията на правото от Шенген, издават документи за пътуване, които отговарят на минималните стандарти за сигурност и биометричните данни, еквивалентни на определените в Регламент (ЕО) № 2252/2004, на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, които не са в състояние да получат или подновят национален паспорт, като вземат предвид спецификациите на Международната организация за гражданско въздухоплаване, и по-специално спецификациите, определени в Документ 9303 относно машинночетимите документи за пътуване.

Член 26

Свобода на движение в рамките на държава членка

Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на свободно движение на територията на държавата членка, предоставила им международна закрила, както и от право да избират мястото си на пребиваване на тази територия при същите условия и ограничения, които са предвидени за гражданите на други трети държави, законно пребиваващи на тази територия, които като цяло са поставени в същите обстоятелства.

Член 27

Движение на територията на Съюза

Лицата, на които е предоставена международна закрила, нямат право да пребивават в държава членка, различна от държавата членка, която им е предоставила международна закрила. Това не засяга правото им:

а) да подават молба и да бъдат допуснати да пребивават в друга държава членка съгласно националното право на тази държава членка или съгласно съответните разпоредби на правото на Съюза или на международни споразумения;

б) да се движат свободно в съответствие с условията на член 21 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.

РАЗДЕЛ III

Права, свързани с интеграцията

Член 28

Достъп до заетост

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, имат право да упражняват дейност като наети или самостоятелно заети лица при спазване на общоприложимите правила за съответната професия или за публичната служба веднага след като им бъде предоставена закрила.
2. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, която им е предоставила международна закрила, по отношение на:
 - а) условията за заетост, включително минималната възраст за наемане на работа, и условията на труд, включително заплащането и уволняването, работното време, отпуските и празничните дни, и изискванията за здравословни и безопасни условия на труд;
 - б) свободата на сдружаване, принадлежност и членство в организация, представляваща работници или работодатели, или всяка организация, чиито членове упражняват определена професия, включително правата и предимствата, които тези организации предлагат;
 - в) възможности за пълнолетните лица за обучение, свързано с работата, професионално обучение, в това число курсове за обучение за повишаване на уменията и практика на работното място;
 - г) информацията и консултирането, предлагани от службите по заетостта.
3. Когато е необходимо, компетентните органи улесняват пълния достъп до дейностите, посочени в параграф 2, букви в) и г).

Член 29

Достъп до образование

1. Ненавършилите пълнолетие, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила, по отношение на достъпа до образователната система.

Лицата, на които е предоставена международна закрила, продължават да се ползват от правото на равно третиране с гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила, за завършване на средно образование, независимо дали те са навършили пълнолетие.
 2. Пълнолетните, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила по отношение на достъпа до системата на общото образование, както и до професионално усъвършенстване или преквалификация.
- Независимо от първа алинея компетентните органи могат да откажат отпускането на безвъзмездни средства и заеми на пълнолетни лица, на които е предоставена международна закрила, когато тази възможност е предвидена в националното право.

Член 30

Достъп до процедури за признаване на квалификации и валидиране на умения

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила, в рамките на действащите процедури за признаване на чуждестранни дипломи, удостоверения или други доказателства за професионална квалификация.

2. Без да се засягат член 2, параграф 2 и член 3, параграф 3 от Директива № 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁰⁾, компетентните органи улесняват пълния достъп до процедурите, посочени в параграф 1 от настоящия член, за лицата, на които е предоставена международна закрила, които не могат да представят документи за своите квалификации.

3. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила, по отношение на достъпа до съответните схеми за оценяване, валидиране и признаване на предишните им резултати от обучение и опит.

Член 31

Социална сигурност и социално подпомагане

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, се ползват от право на равно третиране с гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила, по отношение на социалната сигурност и социалното подпомагане.

Достъпът до някои форми на социално подпомагане, посочени в националното право, може бъде обвързан с ефективното участие на лицето, на което е предоставена международна закрила, в мерки за интеграция, когато участието в посочените мерки е задължително, при условие, че те са достъпни и безплатни.

2. Независимо от параграф 1, предоставянето на равно третиране във връзка със социалното подпомагане по отношение на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила може да бъде ограничено до основните обезщетения, когато тази възможност е предвидена в националното право.

Основните обезщетения включват най-малко следното:

- а) подкрепа за минимален доход;
- б) подпомагане в случай на заболяване или бременност;
- в) родителско подпомагане, включително подпомагане за отглеждане на дете; както и
- г) помощи за жилищно настаняване, доколкото тези помощи се предоставят на граждани на съответната държава членка съгласно националното право.

Член 32

Медицински грижи

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, имат достъп до медицински грижи при същите условия, както за гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила.

2. На лицата, на които е предоставена международна закрила, които имат специални нужди, като например бременните жени, лицата с увреждания, лицата, които са били подложени на изтезания, на изнасилване или на други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие, или на ненавършилите пълнолетие, които са били жертви на каквато и да било форма на злоупотреба, липса на грижи, експлоатация, изтезание, на жестоко, нечовешко или унизително отношение или които са пострадали от въоръжени конфликти, се предоставят подходящи медицински грижи, включително, когато е необходимо, адекватно лечение на психични разстройства, при същите условия, както за гражданите на държавата членка, предоставила им международна закрила.

Член 33

Непридружени ненавършили пълнолетие

1. Във възможно най-кратък срок след предоставянето на международна закрила на непридружен ненавършил пълнолетие, компетентните органи вземат необходимите мерки съгласно националното право за назначаване на настойник/попечител.

⁽²⁰⁾ Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (OB L 255, 30.9.2005 г., стр. 22).

Компетентните органи могат да запазят същото лице, определено за представител съгласно член 23, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1348 или член 27, параграф 1, буква б) от Директива (ЕС) 2024/1346 за настойник/попечител, без да е необходимо официално ново назначаване.

Представителите, посочени в член 23, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1348 или в член 27, параграф 1, буква б) от Директива (ЕС) 2024/1346 продължават да носят отговорност за непридружените ненавършили пълнолетие докато не бъде назначен настойник/попечител.

Организации или физически лица, които са или потенциално биха могли да бъдат в конфликт на интереси с непридружения ненавършил пълнолетие, не се допускат до назначение като настойник/попечител на съответния ненавършил пълнолетие.

Когато като настойник/попечител бъде назначена организация, тя определя във възможно най-кратък срок физическо лице, отговорно да изпълнява задълженията на настойник/попечител по отношение на непридружения ненавършил пълнолетие, в съответствие с настоящия регламент.

2. За целите на настоящия регламент и с оглед на защитата на висшия интерес на детето и на общото благосъстояние на непридружения ненавършил пълнолетие, настойникът/попечителят:

- а) гарантира, че непридруженият ненавършил пълнолетие има достъп до всички права, произтичащи от настоящия регламент;
- б) оказва помощ и, когато е приложимо, представлява непридружения ненавършил пълнолетие в случай на отнемане на статута на бежанец или статута на субсидиарна закрила на непридружения ненавършил пълнолетие; и
- в) когато е приложимо, подпомага проследяването на членове на семейството, съгласно предвиденото в параграф 7.

Настойниците/попечителите:

- а) разполагат с необходимия експертен опит и получават първоначално и продължаващо подходящо обучение относно правата и потребностите на непридружените ненавършили пълнолетие, включително приложимите стандарти за закрила на детето;
- б) се задължават да спазват правилата за поверителност, предвидени по националното право, когато става въпрос за информация, която са получили във връзка със своята работа;
- в) не са официално регистрирани като извършители на престъпления против деца, или престъпления, които пораждат сериозни съмнения относно способността им да поемат отговорна роля по отношение на деца.

3. Компетентните органи възлагат на всеки настойник/попечител да представлява пропорционален и достатъчно ограничен брой непридружени ненавършили пълнолетие, за да гарантират, че настойниците/попечителите са в състояние да изпълняват ефективно своите задачи и че непридружените ненавършили пълнолетие имат ефективен достъп до своите права и обезщетения.

4. В съответствие с националното право държавите членки гарантират наличието на субекти, включително съдебни органи, или лица, които да отговарят за непрекъснат надзор и мониторинг на настойниците/попечителите, за да се гарантира, че те изпълняват задоволително своите задачи.

Субектите и лицата, посочени в първа алинея, правят преглед на работата на настойниците/попечителите, по-специално когато има сигнали, че настойниците/попечителите не изпълняват задачите си по задоволителен начин. Тези субекти или лица разглеждат незабавно жалбите, подадени от непридружените ненавършили пълнолетие срещу техния настойници/попечители.

Когато е необходимо, компетентните органи заместват лице, действащо като настойник/попечител, по-специално когато считат, че съответното лице не е изпълнило адекватно своите задачи.

Компетентните органи обясняват на непридружените ненавършили пълнолетие по подходящ за възрастта им начин и така че да бъдат сигурни, че ненавършилите пълнолетие разбират как да подадат жалба срещу своите настойници/попечители по поверителен и безопасен начин.

5. Като вземат предвид висшият интерес на детето, компетентните органи настаняват непридружените ненавършили пълнолетие:

- а) при пълнолетни роднини;
- б) в приемно семейство;
- в) в специализирани центрове за настаняване на ненавършили пълнолетие; или

г) в други места за настаняване, приспособени за ненавършили пълнолетие.

Мнението на непридружените ненавършили пълнолетие се взема под внимание в зависимост от неговата възраст и степен на зрялост.

6. Доколкото това е възможно, братята и сестрите не се разделят, като се взема предвид висшият интерес на съответните непридружени ненавършили пълнолетие, по-специално тяхната възраст и степен на зрялост. Промените в мястото на пребиваване на непридружени ненавършили пълнолетие се ограничават до минимум.

7. Когато издирването на членовете на семейството на непридружен ненавършил пълнолетие е започнало преди на въпросния ненавършил пълнолетие да е предоставена международна закрила, то продължава след предоставянето на международна закрила. Когато издирването на членове на семейството все още не е започнало, то започва във възможно най-кратък срок след предоставянето на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, при условие че това е във висшия интерес на ненавършилия пълнолетие.

В случай че съществува заплаха за живота или физическата неприкосновеност на ненавършилия пълнолетие или на неговите близки, особено ако те са останали в държавата на произход, трябва да се положат грижи събирането, обработването и разпространението на информацията относно тези лица да бъде извършвано при условия на поверителност, за да се избегне заплахата за тяхната сигурност.

Член 34

Достъп до жилищно настаняване

1. Лицата, на които е предоставена международна закрила, получават достъп до жилищно настаняване при условия най-малко равностойни на условията, приложими за другите граждани на трети държави, законно пребиваващи на територията на държавата членка, предоставила им международна закрила, които като цяло се намират при същите обстоятелства.

2. Националните практики за разпределяне на лицата, на които е предоставена международна закрила, гарантират, че лицата, на която е предоставена международна закрила, получават еднакво третиране, освен ако различното третиране не е обективно обосновано. Тези национални практики гарантират равни възможности по отношение на достъпа до настаняване.

Член 35

Достъп до мерки за интеграция

1. С цел да се насърчи и улесни тяхното интегриране в обществото на държавата членка, предоставила им международна закрила, на лицата, на които е предоставена международна закрила се предоставя достъп до мерки за интеграция, осигурени или подпомагани от държавата членка, които вземат предвид техните специфични нужди и се считат за подходящи от компетентните органи, по-специално езикови курсове, програми за гражданска ориентация и за интеграция, както и професионално обучение.

2. Лицата, на които е предоставена международна закрила, участват в мерките за интеграция, когато участието е задължително в държавата членка, предоставила им международна закрила. Съответните мерки за интеграция са достъпни и безплатни.

3. Чрез дерогация от параграф 2 от настоящия член и без да се засяга член 31, параграф 1, втора алинея, държавите членки могат да прилагат такси за някои задължителни мерки за интеграция, когато лицето, на което е предоставена международна закрила, разполага с достатъчно средства и когато тези такси не представляват неприемлива тежест за лицето, на което е предоставена международна закрила.

4. Компетентните органи не прилагат санкции срещу лицата, на които е предоставена международна закрила, когато те не са в състояние да вземат участие в мерки за интеграция поради обстоятелства извън техния контрол.

Член 36

Репатриране

На лицата, на които е предоставена международна закрила, които желаят да бъдат репатрирани, може да се предостави помощ.

ГЛАВА VIII
АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 37

Сътрудничество

Всяка държава членка определя национално звено за контакт за целите на настоящия регламент и съобщава неговия адрес на Комисията. Комисията съобщава тази информация на останалите държави членки.

Държавите членки, във взаимодействие с Комисията, вземат всички подходящи мерки за установяване на пряко сътрудничество и обмен на информация между компетентните органи.

Член 38

Персонал

Компетентните органи и другите организации, които прилагат настоящия регламент, трябва да са получили или трябва да получават необходимото обучение и са обвързани с принципа за поверителност по отношение на всякаква лична информация, която получават в изпълнение на своите задължения, така както са определени в националното право.

ГЛАВА IX
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 39

Наблюдение и оценка

До 13 юни 2028 г. и на всеки пет години след това Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно изпълнението на настоящия регламент и предлага, когато е целесъобразно, необходимите изменения.

Най-късно девет месеца преди изтичането на съответния краен срок, посочен в първа алинея, държавите членки изпращат на Комисията цялата информация, подходяща за изготвянето на доклада, посочен в настоящия параграф.

Член 40

Изменение на Директива 2003/109/ЕО

Директива 2003/109/ЕО се изменя, както следва:

1) В член 4, параграф 2 третата алинея се заменя със следния текст:

„По отношение на лица, на които е предоставена международна закрила, периодът между датата на подаване на молбата за международна закрила, въз основа на която е била предоставена международна закрила, и датата на издаване на разрешението за пребиваване, посочено в член 24 от Регламент (ЕС) 2024/1347 (*), се взема предвид при изчисляване на периода, посочен в параграф 1.

(*) Регламент (ЕС) 2024/1347 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно стандартите за определянето на гражданите на трети държави или лицата без гражданство като лица на които е предоставена международна закрила, за единен статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, и за съдържанието на предоставената закрила, за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета и за отмяна на Директива 2011/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L, 2024/1347, 22.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).“

2) В член 4 се вмъква следният параграф:

„3а. Когато лице, на което е предоставена международна закрила, бъде открито в държава членка, различна от тази, която е предоставила международна закрила, без право на престой или на пребиваване в нея съгласно съответното национално право, право на Съюза или международното право, периодът на законен престой в държавата членка, предоставила международна закрила, предхождащ тази ситуация, не се взема под внимание при изчисляването на периода, посочен в параграф 1.

Чрез дерогация от първа алинея, по-специално когато лицето, на което е предоставена международна закрила, докаже, че причината за престоя или пребиваването без съответното право се е дължала на обстоятелства извън неговия контрол, държавите членки могат да предвидят, в съответствие с националното право, изчисляването на периода, посочен в параграф 1, да бъде непрекъснато.“

3) В член 26 първата алинея се заменя със следното:

„Държавите членки въвеждат в сила законите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от 23 януари 2006 г. Държавите членки въвеждат в сила законите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с член 4, параграф 2, трета алинея и параграф 3а до 12 юни 2026 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези мерки.“

Член 41

Отмяна

Директива 2011/95/ЕС се отменя, считано от 12 юни 2026 г. Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение II.

Доколкото Директива 2004/83/ЕО на Съвета ⁽²¹⁾ продължи да бъде обвързваща за държавите членки, които не са обвързани от Директива 2011/95/ЕС, Директива 2004/83/ЕО се отменя, считано от датата, от която тези държави членки са обвързани от настоящия регламент. Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящия регламент.

Член 42

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент се прилага от 1 юли 2026 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на 14 май 2024 година.

За Европейския парламент

Председател

R. METSOLA

За Съвета

Председател

H. LANBIV

⁽²¹⁾ Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (OB L 304, 30.9.2004 г., стр. 12).

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Информация, която се предоставя на лицата, на които е предоставена международна закрила

Във възможно най-кратък срок след предоставянето на международна закрила на лицата, на които е предоставена международна закрила, се предоставя най-малко следната информация относно правата и задълженията, свързани с техния статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила. Когато е необходимо, информацията може да бъде предоставена от различни органи, доставчици на услуги или съответни звена за контакт.

I. Информация относно права и задължения, свързани с пребиваването и престоя:

а) Право на разрешение за пребиваване за лица, на които е предоставена международна закрила (член 24):

— как и къде да се кандидатства за разрешение за пребиваване и информация за компетентния орган или съответното звено за контакт;

б) Право на разрешение за пребиваване за членове на семейството на лица, на които е предоставена международна закрила (член 23):

— как и къде да се кандидатства за разрешение за пребиваване и информация за компетентния орган или съответното звено за контакт;

— информация относно правата, с които се ползват членовете на семейството, на които е издадено разрешение за пребиваване;

в) Право да се поиска документ за пътуване (член 25):

— как и къде да се кандидатства за документ за пътуване и информация за компетентния орган или съответното звено за контакт;

г) Право на свободно движение в рамките на държавата членка и възможни ограничения на това движение (член 26):

— когато е приложимо, изискването за установяване на местопребиваване или за регистрация в конкретна община и информация за компетентния орган или съответното звено за контакт;

д) Право на свободно движение в рамките на Съюза (член 27):

— задължението за пребиваване в държавата членка, която е предоставила международна закрила,

— правото на движение в Шенгенското пространство и условията за упражняване на това право, както е посочено в член 21 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген, и правото да кандидатстват и да бъдат допуснати да пребивават в друга държава членка съгласно националното право на тази държава членка или съгласно съответните разпоредби на правото на Съюза или на международни споразумения;

— възможни санкции по отношение на изчислението на годините в съответствие с Директива 2003/109/ЕО и процедурата за връщане в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1351, когато лицето, на което е предоставена международна закрила не спазва съответните правила и просрочва разрешението за пребиваване в нарушение на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение или престоява или пребивава в друга държава членка без разрешение.

II. Информация относно правата, свързани с интеграцията:

а) Право на достъп до заетост (член 28):

— административни изисквания за достъп до заетост или самостоятелна заетост,

— когато е приложимо, ограниченията, свързани със заетостта в публичната администрация,

— съответната служба по заетостта или звено за контакт за допълнителна информация;

б) Право на достъп до образование за ненавършилите пълнолетие (член 29, параграф 1):

— минимална възраст за задължително образование,

- когато е приложимо, административни изисквания за достъп до образователната система;
 - в) Право на достъп до системата на общо образование за пълнолетни (член 29, параграф 2):
 - изискванията, включително административните изисквания, за достъп до системата на общо образование;
 - г) Право на достъп до процедури за признаване на квалификации и валидиране на умения (член 30):
 - компетентните национални органи или съответните звена за контакт за предоставяне на информация относно регулираните професии, упражнявани само след официалното признаване на квалификациите, и административните процедури, които трябва да се извършат за това признаване;
 - д) Информация за подходящи схеми за оценяване, валидиране и признаване на предишни резултати от обучение и опит (член 30, параграф 3):
 - когато е приложимо, информация за такива схеми и съответно звено за контакт за допълнителна информация;
 - е) Право на равно третиране с гражданите на съответната държава по отношение на социалната сигурност (член 31):
 - съответното звено за контакт за допълнителна информация;
 - ж) Право на социално подпомагане (член 31):
 - когато е приложимо, списък на обезщетенията, които не се предоставят на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила,
 - съответното звено за контакт за допълнителна информация;
 - з) Право на медицински грижи при същите условия като гражданите на съответната държава (член 32):
 - обща информация относно условията за достъп до медицински грижи,
 - когато е приложимо, звено за контакт за услуги, които са на разположение на жертвите на малтретиране, експлоатация, изтезания или жестоко, нечовешко и унижително отношение;
 - и) Право на достъп до жилишно настаняване при условия, равностойни на условията, приложими за другите граждани на трети държави, законно пребиваващи в държавата членка (член 34):
 - когато е приложимо, основна информация за наличните схеми за социално жилишно настаняване,
 - когато е приложимо, изискванията за пребиваване в рамките на практиките за разпределяне,
 - компетентен органи или съответното звено за контакт за допълнителна информация;
 - й) Право на достъп до мерките за интеграция, които се считат за подходящи, при условие че е налице задължително участие, когато е приложимо (член 35):
 - когато е приложимо, информация относно задължителните мерки за интеграция,
 - съответното звено за контакт за допълнителна информация.
- III. Информация относно специфичните права на непридружените ненавършили пълнолетие лица (член 33):
- информация относно правото на настойник/попечител и задълженията на настойника/попечителя,
 - подробна информация за подаване на жалба срещу настойник/попечител.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Таблица на съответствието

Директива 2011/95/ЕС	Настоящият регламент
Член 1	Член 1
Член 2, буква а)	Член 3, точка 3
Член 2, буква б)	Член 3, точка 4
Член 2, буква в)	—
член 2, буква г)	Член 3, точка 5
Член 2, буква д)	Член 3, точка 1
Член 2, буква е)	Член 3, точка 6
Член 2, буква ж)	Член 3, точка 2
Член 2, буква з)	Член 3, точка 7
Член 2, буква и)	Член 3, точка 8
Член 2, буква й), уводна фраза	Член 3, точка 9, уводна фраза
Член 2, буква й), първо тире	Член 3, точка 9, буква а)
Член 2, буква й), второ тире	Член 3, точка 9, буква б)
Член 2, буква й), трето тире	Член 3, точка 9, буква в)
Член 2, буква к)	Член 3, точка 10
Член 2, точка 1	Член 3, точка 11
Член 2, буква м)	Член 3, точка 12
Член 2, буква н)	Член 3, точка 13
—	Член 3, точки 14, 15, 16, 17 и 18
Член 3	—
Член 4, параграфи 1 и 2	Член 4, параграфи 1 и 2
—	Член 4, параграф 3
Член 4, параграф 3, букви а)—д)	- (!)
Член 4, параграфи 4 и 5	Член 4, параграфи 4 и 5
Член 5	Член 5
Член 6	Член 6
Член 7	Член 7

Директива 2011/95/ЕС	Настоящият регламент
Член 8, параграф 1	Член 8, параграф 1
—	Член 8, параграфи 2 и 3
Член 8, параграф 2	Член 8, параграф 4
—	Член 8, параграфи 5 и 6
Член 9	Член 9
Член 10, параграфи 1 и 2	Член 10, параграфи 1 и 2
—	Член 10, параграф 3
Член 11, параграф 1	Член 11, параграф 1, първа алинея
Член 11, параграф 2	Член 11, параграф 2, букви а) и б)
Член 11, параграф 3	—
Член 12, параграф 1	Член 12, параграф 1
Член 12, параграф 2, букви а), б) и в)	Член 12, параграф 2, букви а), б) и в)
Член 12, параграф 3	Член 12, параграф 3
—	Член 12, параграфи 4 и 5
Член 13	Член 13
Член 14, параграф 1	Член 14, параграф 1, буква а)
Член 14, параграф 2	Член 14, параграф 4
Член 14, параграф 3, буква а)	Член 14, параграф 1, буква б)
Член 14, параграф 3, буква б)	Член 14, параграф 1, буква в)
Член 14, параграф 4, буква а)	Член 14, параграф 1, буква г)
Член 14, параграф 4, буква б)	Член 14, параграф 1, буква д)
Член 14, параграф 5	Член 14, параграф 2
Член 14, параграф 6	Член 14, параграф 3
—	Член 14, параграф 4
Член 15	Член 15
Член 16, параграф 1	Член 16, параграф 1
Член 16, параграф 2	Член 16, параграф 2, букви а) и б)
Член 16, параграф 3	Член 16, параграф 3
Член 17, параграф 1, букви а), б), в) и г)	Член 17, параграф 1, букви а), б), в) и г)
Член 17, параграф 2	Член 17, параграф 2

Директива 2011/95/ЕС	Настоящият регламент
Член 17, параграф 3	Член 17, параграф 3
—	Член 17, параграфи 4 и 5
Член 18	Член 18
Член 19, параграф 1	Член 19, параграф 1, буква а)
Член 19, параграф 2	Член 19, параграф 1, буква б)
Член 19, параграф 3, буква а)	Член 19, параграф 1, буква б)
Член 19, параграф 3, буква б)	Член 19, параграф 1, буква в)
Член 19, параграф 4	Член 19, параграф 2
Член 21	Член 21
Член 20, параграф 1	Член 20, параграф 1
Член 22	Член 20, параграф 2
Член 20, параграф 3	Член 20, параграф 4
Член 20, параграф 4	Член 20, параграф 4
Член 20, параграф 5	Член 20, параграф 5
Член 21, параграф 1	Член 21
Член 21, параграф 2	—
Член 21, параграф 3	—
Член 22	Член 22
Член 23, параграф 1	—
Член 23, параграф 2	Член 23, параграфи 1 и 4
—	Член 23, параграф 2
Член 23, параграф 3	Член 23, параграф 3
Член 23, параграф 4	Член 23, параграф 5
Член 23, параграф 5	Член 23, параграф 7
Член 24, параграф 1, първа алинея	Член 24, параграф 2
Член 24, параграф 2	Член 26, параграф 4, втора алинея
Член 25	Член 25
Член 26, параграф 1	Член 28, параграф 1
Член 26, параграф 2	Член 28, параграф 2, букви в) и г)
Член 26, параграф 3	Член 28, параграф 3

Директива 2011/95/ЕС	Настоящият регламент
Член 26, параграф 4	Член 31
Член 27	Член 29
Член 28, параграфи 1 и 2	Член 30, параграфи 1 и 2
—	Член 30, параграф 3
Член 29, параграф 1	Член 31, параграф 1, първа алинея
—	Член 31, параграф 1, втора алинея
Член 29, параграф 2	Член 31, параграф 2
Член 30	Член 32
Член 31, параграф 1	Член 33, параграф 1, първа алинея
—	Член 33, параграф 1, втора алинея
Член 31, параграфи 2, 3, 4, 5 и 6	Член 33, параграфи 2, 3, 4, 5, 6 и 7
Член 32	Член 34
Член 33	Член 26
Член 34	Член 35, параграф 1
—	Член 35, параграф 2
Член 35	Член 36
Член 36	Член 37
Член 37	Член 38
Член 38	Член 39
Член 39	—
—	Член 40
Член 40	Член 41
Член 41	Член 42
Член 42	—

(¹) Вж. член 32, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1348.